

навчальний потенціал у рівних екзаменаційних умовах для всіх. Тому продуктивнішим, на нашу думку, в об'єктивному оцінюванні навчальних досягнень випускників гімназії було б поєднання цих двох контрольних-оцінювальних технологій в підсумковому результаті навчання.

Одним з таких шляхів може бути комплексна оцінка випускника гімназії на основі результатів ДПА у формі незалежного оцінювання й оцінки вчителя з урахуванням вагових коефіцієнтів. Наприклад, у пропорції 50/50, 60/40 або 70/30. Розрахунок підсумкового балу в найпростішому варіанті може робитися як середнє арифметичне результату ДПА й оцінки вчителя з урахуванням вагових коефіцієнтів; у більш складному варіанті – з урахуванням розбіжностей між цими балами за спеціальною формулою або методом шкалування. Такий підхід підвищить довіру до вчителя і закладу освіти, знівелює стресові впливи на оцінювання в умовах ЗНО або упереджену суб'єктивність учителя в оцінюванні навчальних досягнень учня.

Крім того, у підсумковому оцінюванні результатів навчання може також бути використана рейтингова шкала за певним нормативом побудови. Наприклад, якщо ДПА складається з п'яти іспитів, то за 12-бальною шкалою максимально можлива сума балів ДПА дорівнює 60; так само максимально можлива сума балів вчителя також дорівнює 60. З урахуванням вагових коефіцієнтів максимальна підсумкова оцінка також дорівнює 60. Тоді за певним нормативом можна побудувати чотирирівневу шкалу: А-рівень – понад 90 % від максимально можливої суми балів (понад 54 бали); Б-рівень – 75-90 % від максимально можливої суми балів (від 45 до 53,9 балів); В-рівень – 50-75 % від максимально можливої суми балів (від 30 до 44,9 балів); Г-рівень – менше 50 % (тобто менше 30 балів).

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Т. О. Лукіна, доктор наук з держ. управління, професор

Проведення державної підсумкової атестації (ДПА) або різноманітних випускних іспитів здобувачів освіти давно стало звичним явищем в усьому світі, але предметом уваги вчених останніми роками все частіше виступають питання, що пов'язані із виявленням сукупності функцій, на реалізацію яких має бути спрямоване запровадження випускових випробувань, дослідження позитивних і негативних впливів випробувань на результати навчання учнів, на успішність просування школярів на вищі рівні освіти та інші проблеми.

У процесі розробки та обґрунтування організаційних моделей ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) здобувачів базової середньої освіти в Україні на основі узагальнення зарубіжного досвіду та аналізу особливостей вітчизняної системи освіти нами було доведено необхідність формування концептуальної основи таких випробувань, виходячи із основної мети їх проведення, способу використання результатів та визначення переліку функцій, на реалізацію яких має бути спрямована ця технологія.

Функції ДПА мають визначатися, виходячи з цілей освіти та віддзеркалювати цілі й завдання її проведення на тому чи іншому рівні освіти. На реалізацію функцій ДПА спрямовуються всі наступні процедури та визначається система принципів її реалізації. Залежно від цілей проведення ДПА на тому чи іншому освітньому рівні та завдань, які вона покликана вирішувати, змістове наповнення та характер реалізації кожної із зазначених функцій ДПА може відрізнятись.

ДПА здобувачів базової середньої освіти, як і більшість різноманітних екзаменів, покликана виконувати низку наступних функцій: політичну, управлінську, сертифікаційну, селективну або функцію відбору, контролюючу, діагностичну, функцію оцінки або оціночну, інформаційну, мотиваційну та функцію легітимізації членства у світовому суспільстві.

Доволі незвичними для вітчизняної освітньої спільноти виявилися політична функція, або функція формування політики у системі загальної середньої освіти, та функція легітимізації членства у світовому суспільстві. Політична функція, що виконує ДПА, проявляється у тому, якою мірою процедури проведення ДПА та використання результатів її складання гарантують і захищають конституційні права людини на рівний доступ до освіти відповідно до чинного законодавства.

Функція легітимізації членства у світовому суспільстві, яку виконує ДПА, сприяє формуванню ідеї уніфікації вимог і процедур оцінювання досягнутих результатів навчання. Найбільшою мірою вона проявляється на рівні вищої освіти, але набуває актуальності й на рівні базової середньої освіти через посилення обсягів міграції населення та глобалізації освітнього простору.

СФОРМОВАНІСТЬ В УЧНІВ ДЕВ'ЯТОГО КЛАСУ КОНЦЕПТУ «ТЕСТ» В ПРОСТОРІ ЦІЛЕЙ ОЦІНЮВАННЯ

Ю. О. Жук, доктор пед. наук, доцент

В Україні сьогодні відсутній досвід стандартизованого оцінювання випускників гімназії в формі ЗНО. Питання про перенесення досвіду, накопиченого в процесі використання ЗНО (централізованого тестування «з високими ставками») для оцінювання результатів навчання випускників середньої школи, на процеси і результати подібної форми оцінювання на освітньому рівні 9 класу, наш погляд, є проблематичним. Очевидно, подібний досвід відсутній як у учнів, так і у вчителів. Однак, у них сформувалася власна думка щодо способів, форм і методів оцінювання «в класі» як невід'ємної частини навчального процесу. Можна припустити, що це думка зміниться після впровадження ДПА в формі ЗНО в гімназіях України. З метою визначення ступеня цієї зміни нами було проведено експериментальне дослідження характерних особливостей особистісного ставлення дев'ятикласників до оцінювання в форматі тестів станом на сьогодні.

Для визначення структури концепту «тест» ми використовували метод семантичного диференціала (СД) як такий, що дає можливість кількісно оцінювати рівень сформованості в учнів системи понять, на яких базується обізнана діяльність учнів у ситуації «оцінювання». Метод СД дозволив здійснити аналіз семантичних